

Enligt sändlista
Kungörelsedelgivning

Bildande av naturreservatet Sveds tallskog i Habo kommun

Beslut

Länssstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Sveds tallskog, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda en flerskiktad sandtallskog med kontinuitet av tall
- bevara och vårda biologisk mångfald främst i form av kontinuitetskrävande mykorrhizasvampar knutna till tall på sandig mark
- inom ramen för bevarande av naturvärdena ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att:

- en naturlig störningsregim efterliknas med i första hand naturvårdsbränningar men annan likvärdig skötselåtgärd kan bli aktuell
- ung tallskog restaureras till en olikåldrig tallskog med mycket ljusinsläpp.

Skälen enligt 7 kap. 5§ MB

Skälen till att bilda naturreservatet Sveds tallskog är områdets höga naturvärden knutna till gammal sandtallskog med kontinuitet av tall. Området har prioriterade bevarandevärden i form av kontinuitetskrävande mykorrhizasvampar och gammal tall på sandig mark. Flera rödlistade arter har noterats i Sveds tallskog, exempelvis orange taggsvamp, torrmusseron och lakritsmusseron. Skogen har förutsättningar för en ovanlig kärlväxtflora knuten till sandig mark.

Mellanlummer förekommer i området idag och miljön lämpar sig för framtida inplantering av mosippa.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

- A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar. Föreskriften gäller inte åtgärder som beviljats tillstånd enligt A13.
2. plantera eller så träd eller buskar.
3. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning. Föreskriften gäller inte åtgärder som beviljats tillstånd enligt A13.
4. anordna upplag av något slag. Föreskriften gäller inte åtgärder som beviljats tillstånd enligt A13.
5. dika eller dikesrensa. Föreskriften gäller inte åtgärder som beviljats tillstånd enligt A13.
6. bedriva täkt av något slag. Undantag för mindre uttag av naturgrus i redan berört område enligt karta i bilaga 1.
7. uppföra eller anlägga byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning. Undantag för att uppföra nya eller flytta befintliga jaktorn.
8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn.
9. anlägga ny väg, led, bro eller spång. Föreskriften gäller inte åtgärder som beviljats tillstånd enligt A13.
10. plantera eller så för området främmande arter.
11. anlägga åtelplatser eller utfodringsplatser.
12. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen.

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

13. utföra åtgärder enligt A1, A3, A4, A5 och A9 i syfte att grusvägen enligt karta i bilaga 1 ska uppfylla en vägklass som inte innebär prisavdrag¹ vid skogsbruksåtgärder som sker utanför naturreservatet. Detta gäller oavsett vilken fastighet skogsbruksåtgärderna sker på.

Åtgärder som innebär normalt underhåll av grusväg med vägområde, enligt karta i bilaga 1, är undantagna från föreskrifterna A1, A3, A5. Även åtgärder som innebär anläggning av mark- eller luftledning, mast eller antenn (A8) är undantagna för den befintliga grusvägen och vägområde. Vägen och dess vägområde är 4 meter från vägens mitt.

Åtgärder som innebär normalt underhåll av skogsvägarna, enligt karta i bilaga 1, är undantagna från föreskriften A1. Normalt underhåll i detta fall innefattar borttagning/flytt av nedfallna träd och grenar och att vägarna får hållas fria från uppväxande vegetation.

Åtgärder som innebär att hålla vägen vid reservatets norra gräns, utanför reservatet, fri och tillgänglig är undantagna från föreskriften A1. Undantaget innebär flytt av, från reservatet, nedfallna träd eller kapning av överhängande grenar.

- B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning och underhåll av gränserna för naturreservatet.
2. uppsättning och underhåll av informationstavla.
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats.
4. förberedande röjnings- och/eller utglesningsåtgärder inför naturvårdsbränning.
5. naturvårdsbränning i områden där det anses vara den bästa skötselmetoden, samt iordningställa de säkerhetsarrangemang som krävs vid naturvårdsbränning.
6. säkerställa föryngring och grovlekstillväxt av tall genom punktvis markstörning, punktbränning, stängsling av

¹ Vid avverkning sker avdrag på priset som erbjuds till markägaren om vägen för transporter inte uppfyller en särskild standard, se Biometria - Klassning av skogsbilvägar.

tallplantor, frihuggning/luckhuggning samt naturvårdande röjning av uppkommande gran och gran av igenväxningskaraktär.

7. inplantering och frösådd av mosippa.
8. bekämpning av för området invasiva eller främmande arter vilka kan motverka syftet med naturreservatet.
9. undersökning av mark, vatten, vegetation, växter, djurliv och andra naturförhållanden samt insamling av nödvändigt bestämningsmaterial.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fasta naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar.
2. plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar, med undantag för insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält. Undantag gäller plockning av matsvamp för husbehov. Föreskriften gäller inte vid vetenskaplig undersökning som beviljats tillstånd enligt C5.
3. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning.
4. samla in ryggradslösa djur med fällor som dödar. Föreskriften gäller inte vid vetenskaplig undersökning som beviljats tillstånd enligt C5.

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

5. utföra vetenskaplig undersökning.

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan.

Upplysning

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Sveds tallskog
NVR-id	2054662
Areal	16,3 hektar (ha), varav vatten 0 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Habo
Socken	Gustav Adolf
Lägesbeskrivning	Området ligger 1,6 km nordost om Fagerhult och ca 1 km norr om Gagnåns naturreservat
Fastigheter	Del av Sved 1:2 och del av Baskarp 1:2
Fastighetsägarkategori	Enskilda
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen är inmätt enligt Naturvårdsverkets riktlinjer
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Sveds tallskog är en sandtallskog med lång kontinuitet av tall på sandig mark. Området är småkuperat och lättframkomligt. I området förekommer flera sällsynta och rödlistade mykorrhizasvampar knutna till tall där lakritsmusseron, torrmusseron och skrovlig taggsvamp är några exempel. Skogen har få andra trädslag men enstaka granar, enar och lövträd förekommer. Död ved förekommer sparsamt i hela naturreservatet. Fältskiktet utgörs främst av ljun, blåbär och lingon medan bottenskiktet utgörs av husmossa, väggmossa och renlavar. Tallskogen har en del spår av skogsbruk och en yta har nyligen avverkats och domineras nu av ung tallskog.

Beskrivning av ärendet

Under 2018 och 2019 inventerade Länsstyrelsen Sveds tallskog inom ett särskilt projekt som syftade till att identifiera länets mest skyddsvärda sandtallskogar. Inventeringen visade att Sveds tallskog hade höga naturvärden. I november 2020 tog Länsstyrelsen kontakt med markägarna för att påbörja diskussioner om att skydda skogen långsiktigt som ett naturreservat. I juli 2021 inkom en avverkningsanmälan i området och den 19 augusti 2021 tog Länsstyrelsen beslut om interimistiskt förbud i den del av området som omfattades av avverkningsanmälan. Förbudet upphörde att gälla den 19 augusti 2024.

I mars 2022 beställdes värdering för de berörda fastigheterna, samtidigt beställdes också förhandlingsuppdrag. Avtal om intrångsersättning undertecknades i september 2022.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket.

Förslaget till beslut och skötselplan för bildande av naturreservatet Sveds tallskog skickades på remiss den 23 augusti 2024 till Habo kommun, Skogsstyrelsen, Sveriges Geologiska undersökning, Naturskyddsföreningen i Habo, Mellersta Götalands Jordägareförening, Lantbrukarnas riksförbund (LRF) i Jönköpings län och Friluftsförbundet Jönköping. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med yttrande.

INKOMNA REMISSVAR

Yttrande har inkommit från Sveriges geologiska undersökning, Skogsstyrelsen, Habo kommun och sakägare. Sveriges geologiska undersökning har svarat att de avstår från att yttra sig.

Skogsstyrelsen och Habo kommun tillstyrker bildandet av naturreservatet.

Sakägaren önskar förtydligande angående skötsel och användandet av vägar i reservatet. Genom reservatets centrala delar går idag en skogsväg som går från fastigheten Baskarp 1:3 till den större skogsbilvägen strax norr om reservatets gräns. Denna väg önskar sakägaren fortsättningsvis få använda för att kunna komma till och bruka sin skog. Vägen kommer användas för transport med traktor eller skotarmaskin, inga lastbilar. Sakägaren lyfter även behovet av att få nyttja siktgatan i gränsen mellan fastigheterna Baskarp 1:2 och Baskarp 1:3 som väg vid enskilda tillfällen men även att få hålla denna ren från uppväxande buskar, grenar som sticker ut och nedfallna träd.

BEMÖTANDE AV INKOMNA REMISSVAR

Länsstyrelsen lägger till undantag för normalt underhåll av de två skogsbilvägarna som går genom området. Undantaget ger möjlighet att hålla vägarna fria från uppväxande vegetation samt att kunna flytta på nedfallna träd och grenar. Undantaget gäller inte förstärkande åtgärder så som grusning eller breddning. För vägen som gränsar till reservatet i norr undantas åtgärder som innebär flytt/borttagning av nedfallna träd och grenar som fallit från reservatet samt kapning av överhängande grenar.

Länsstyrelsen bedömer att siktgatan i fastighetsgränsen inte ska underhållas så att den kan användas som skogsväg. Länsstyrelsen ser inte att förbudet förhindrar markägaren från att nå sin mark då körning genom reservatet, på redan uppkörd väg, får fortsättas brukas och underhållas enligt stycke ovan. Fastighetsgränsen, som också utgör gräns för naturreservatet, får fortsatt hållas öppen och synlig. Gränsen till naturreservatet kommer också att markeras av Länsstyrelsen.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Naturreservatsbildning av Sveds tallskog bidrar till att miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv" kan uppfyllas.

Naturreservatsbildningen av Sveds tallskog prioriteras i enlighet med den strategi som finns vid urval av skogsområden för långsiktigt skydd (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län, 2020). Sveds tallskog bedöms ha högt värde på beståndsnivå.

I skogen förekommer flera skyddsvärda arter däribland mykorrhizasvamparna motaggsvamp, orange taggsvamp och torrmusseron, vilka samtliga är knutna till tallskog med lång trädkontinuitet. I området har även flera fynd av skrovlig taggsvamp gjorts, en art som ingår i åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade taggsvampar.

Naturreservatet Sveds tallskog ligger inom värdetrakten Hökensås. Hökensås är värdetrakt för tallskog på sandig mark vilket innebär att det skyddade området bedöms ha hög grad av långsiktig ekologisk funktionalitet. Sandtallskog är en prioriterad skogstyp för långsiktigt bevarande enligt skogsstrategin. Skötseln kommer främst att vara inriktad på naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder då skogen hör till bränningslandskapet "Västra Småland och Hökensås" (Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden år 2012–2022). Hela naturreservatet befinner sig inom riksintresset för naturvård "Västra Vätterstranden och Hökensås" samt riksintresset för friluftsliv "Hökensås" enligt 3 kap. 6 § MB.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot avverkning och borttransport av död ved samt exploatering. För att bevara områdets naturvärden behöver skogen skötas genom en naturlig störningsregim, i första hand

naturvårdsbränning. Mindre områden med unga planteringar ska restaureras till en varierad tallskog med en variation i både ålder och täthet av träd. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara och vårda områdets rika förekomst av sällsynta mykorrhizasvampar som är beroende av kontinuitet av tall på sandig mark. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna bedöms inte vara av sådan omfattning att de allvarligt försvårar allmänhetens möjligheter att utnyttja området. I enlighet med vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar bedömer Länsstyrelsen därför att det saknas skäl att ta fram en konsekvensutredning.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Information

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 3 januari 2025 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Jönköpings-Posten den 12 december 2024 vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 2 januari 2025.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 4 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Britt-Marie Benzler med naturvårdshandläggare Louise Säf som föredragande. I den slutliga handläggningen har också biträdande enhetschef Sara Lamme medverkat.

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Överklagandehänvisning regeringen
5. Sändlista

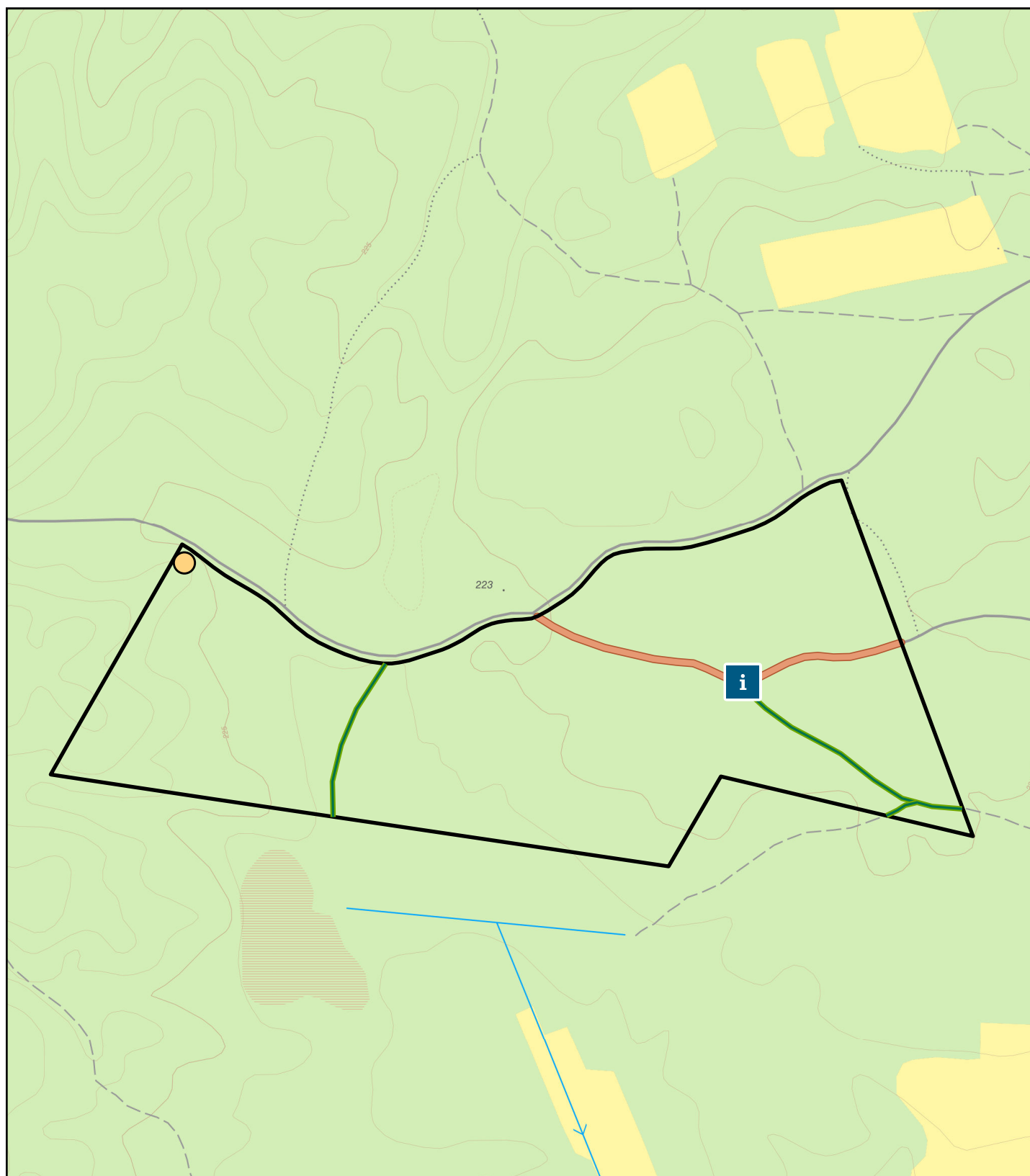
Naturreservatet Sveds tallskog

Bilaga 1

Beslutskarta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2024-12-03, dnr 6155-2020

0 50 100 200 Meters

Länsstyrelsen
Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Gräns naturresept

Information

Föreskriftsområde - uttag av naturgrus

Föreskriftsområde - grusväg

Föreskriftsområde - skogsvägar

Page 12 of 29

Skala 1:5000

